De wisselwerking tussen professionele identiteit, arts-specialisatie en jobtevredenheid: een mixed method onderzoek

Haio: Druart Kristien , U.G.
Promotor: CLAYS Els , U.G.
Praktijkopleider: DE BECKER Sofie , MATTHYSSEN Philip , OP DE BEKE Emma , VAN BRUGGEN Danielle

Context: De keuze voor een medische vervolgopleiding is een fundamenteel moment in de loopbaan van artsen. Een mismatch tussen persoonlijke interesses en de gekozen specialisatie kan leiden tot verminderde professionele voldoening, heroriëntatie naar een andere specialisatie en burn-out. Tegelijk kampt de gezondheidszorg met een tekort aan huisartsen, structureel een te hoge werkdruk en ontevredenheid onder artsen. Deze masterproef onderzoekt de wisselwerking tussen professionele identiteit, specialisatiekeuze en jobtevredenheid bij artsen in Vlaanderen.

Onderzoeksvraag: 1. Zijn bepaalde interessedomeinen sterker vertegenwoordigd bij specifieke arts specialisaties dan bij andere? Kunnen we bepaalde patronen onderscheiden: bestaat er als het ware een specifiek huisartsen- of specialisten profiel? 2. Kunnen we de eerste twee stappen van het begeleidingsproces in de keuze van medische vervolgopleiding van Demeulenaere E. en Preem J9 toepassen op artsen in het werkveld? 3. Hoe blij zijn onze dokters — en hoe kunnen we ervoor zorgen dat ze dat ook blijven?

Methode: We vertrokken vanuit het trechtermodel om te begeleiden in de keuze tot medische vervolgopleiding ontwikkeld door Demeulenaere en Preem9, dat bestaat uit drie stappen: een brede oriëntatie via de Lola-vragenlijst (gebaseerd op Holland's PAKSOC-model), een verdiepende fase via medisch specialisme items, en een begeleid reflectiegesprek. In deze studie werden de eerste twee stappen van het model retroactief toegepast op 81 artsen uit zeven disciplines (huisartsgeneeskunde, interne geneeskunde, pediatrie, spoedgeneeskunde, chirurgie, radiologie en psychiatrie) met 3 tot 15 jaar werkervaring. Deelnemers vulden een digitale vragenlijst in die peilde naar algemene interesses (Lola), specifieke beroepsvoorkeuren (medisch specialisme items) en werk- en levenssatisfactie. De veranderindicator afgeleid uit de Lola-vragenlijst werd gebruikt om de veranderdrang in kaart te brengen.

Resultaten: De resultaten tonen duidelijke verschillen tussen disciplines op vlak van interesseprofielen (Lola) en medische voorkeuren. Chirurgen en radiologen scoren hoog op het Praktische en Analytische Lola-domein, psychiaters eerder op het Kunstzinnige en Sociale Lola-domein. De medisch specialisme items versterken dit beeld: spoedartsen geven de voorkeur aan acute, actiegerichte zorg; huisartsen aan een holistische en brede benadering; chirurgen aan technische handelingen. We vonden betekenisvolle correlaties tussen algemene interesses en specifieke beroepsvoorkeuren, wat de inhoudelijke samenhang tussen beide instrumenten bevestigt. Verder blijkt dat hogere werktevredenheid samenhangt met hogere scores op het Ondernemende domein, terwijl artsen met uitgesproken Analytische of Kunstzinnige voorkeuren vaker veranderdrang rapporteren.

Conclusie: : Ten eerste wordt een aantal ingebakken stereotypen over medische disciplines empirisch bevestigd, zelfs binnen deze beperkte steekproef. Ten tweede bevestigt dit onderzoek het nut van de eerste twee stappen van het driestapsmodel van Demeulenaere E. en Preem J9 om studenten geneeskunde te ondersteunen in hun specialisatiekeuze. Deze studie bevestigt het belang van een gefundeerde specialisatiekeuze en toont aan dat interesseprofielen en beroepsvoorkeuren waardevolle indicatoren zijn voor professionele fit. Ten derde gaf de

meerderheid van de deelnemers aan tevreden te zijn in hun job, maar structurele factoren zoals werkdruk, administratie, wachtdiensten, moeilijke work-life balans, gebrek aan waardering en tekort aan ondersteuning vanuit de overheid worden frequent genoemd als knelpunten. In de kwalitatieve antwoorden weerklonk zowel passie voor het beroep als frustratie over de werkcontext. De resultaten pleiten voor een bewuster begeleid keuzeproces tijdens de opleiding geneeskunde, met aandacht voor de persoonlijke identiteit van de student en de vereisten van de verschillende medische disciplines. Dit kan bijdragen aan een duurzamere loopbaan en een beter afgestemde gezondheidszorg.